

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes száma ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre 6 frt — kr.
Negyedévre 1 „ 50 „
Helyben naphoz aordítva:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 frt — kr.
Vadékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 „ 50 „

NAGYVÁRAD, augusztus 10.

A czár Bécsben.

Az oroszok óriás birodalmának egyeduralkodója nevével és külügyminiszterével, valamint a szokásos kísérettel közelebb Bécsbe jő, hogy látogatást tegyen ő Felső-généll, Ausztria császárnánál s Magyarországnak királyánál és felséges nevével.

Ez a látogatás hivatalosan bemutatásnak mondatik és első sorban valóban az udvariasság kifejezése az imént Moszkvában megkoronázott Miklós czár részéről. Az udvariasság ténye azis, hogy a fiatal czár elsőben is az európai fejedelmek *doyen*-jénél, a mi felséges uralkodónknál tesz látogatást; és csak azután indul Berlinbe, majd utána Párisba.

Mindamellett senkinek sem lehet oka titkolni azt, hogy e látogatásoknak nagy nemzetközi, politikai jelentőségük is van. Sőt a monarchia két államának népei meglepéssel s örömmel is veszik, hogy ez így van. Elvégre is, a hármasszövetségnek fontosságát s eredményeit teljes kihatásukban méltányolni lehet, anélkül, hogy a többi államokkal, nevezetesen Oroszországgal való jó viszonynak a jelentőségét kicsinyelhetnék.

Sőt ellenkezőleg. Ausztria-Magyarországra a hármasszövetségnek csak annyiban van való igaz becse, amennyiben a többi európai nagy államokkal való jó viszony fentartását lehetővé teszi és előmozdítja.

Az orosz czári pár látogatása ennek megpecsételését képezi.

A béke egyik nagy biztosítékát nyújtja ez a látogatás, valamint az utána következő európai körútja a czárnak.

Magában véve is mérhetetlen áldás ez a béke; kétszeresen az pedig mostan, midőn a Kelet forrongása, valamint a görög szigettenger gyöngyének, Krétának háborgása, nemkülönben a balkán-félszigeti államoknak hódítási vágya komolyan veszélyezteteti a békét.

Lehet azonban, hogy az uralkodók bécsi találkozásánál a zavaros keleti állapotnak oly javítása fog szóba jönni, mely a Keleten valami kitörésben fog nyilvánulni. Az esetre is azonban a fejedelmek egyértelműleg gondoskodni fognak arról, hogy az a kitörés lokalizálva maradjon s majdan oly megoldást nyerjen, mely monarchiánk hatalmi körét legtávolabbról sem fogná érinteni.

És éppen e tekintetből kívánatos is volna, vajha megegyezés jöne létre az

egész keleti kérdés tartós megoldására. Véget kell egyszer vetni az örökös forrongásoknak a Napkeleten, amelyek annyi vérontást okoztak és minduntalan fenyegetik a békét.

A keleti keresztények már régesrégén rászolgáltak erre, de a törökök maguk még inkább, mivel uralkodásuk a balkáni népek szellemi s anyagi fejlődésének örökös gátját képezi, melyet mindaddig ostromolni fognak, amíg végiég meg is döntenek.

Az európai kongresszus eszméje, melyről előző számunk távirata szólott, bizonyára csak *ballon d'essay*, csak puhatolozás akar lenni az iránt, mely fogadtatásban fogna majdan a pozitív javaslat részesülni.

Mi úgy véljük, hogy az nagyon óhajtható volna és előmozdítaná a keleti kérdés végleges kiküszöbölését Európa nemzetközi viszonyaiból.

Bármint legyen egyébiránt a dolog eme kísérletekkel, úgy véljük, elégokunk van amugy is az orosz czári pár bécsi látogatásának örvideni és épp emiatt is a monarchia népei őszintén fogják azt üdvözölni monarchiánk határai között.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Könyörüljete a szegény bélpoklosokon!

Alamizsnáért esdek a bélpoklosok első és egyetlen menhelye számára, melyet alulirott Birmában alapított, és melyet Ússe, birmai püspök és apostoli helynök, és a legfőbb egyházi világi hatóságok hathatós pártfogásra a legmelegebben ajánlottak.

Birma Hátsó-Indiában van, 12—13 millió lakossal bir és ezek között körülbelül 30.000 ember bélpoklosságban sinylődik! — A bélpoklosok e rettenetes nagy számának oka, hogy itt nem úgy, mint máshol, nem szokás e borzasztó betegség elterjedésének a szerencsétlen áldozatok elkülönítésével határt szabni, hanem a betegek, ámbár minden segítségtől és részvételtől meg vannak fosztva, szabadon érintkeznek embertársaikkal. A birmai bélpoklosok a szerencsétlenek között igazán a legszerencsétlenebbek! Iszonyu kínok gyötrik a testet, tátongó sebek, undorító és folyton továbbterjedő fekélyek lepik azt el; és mivel a fekélyeket soha sem tisztítják, soha be nem kötözik, azok ezer meg ezer féreg és más élősdű állat tanyáivá lesznek, míg lassan és lassan a szegény beteg testét egészen fel nem eszik. Nem sok idő múlva beáll az az állapot, mikor még életében kénytelen saját teste folyton haladó feloszlásának tanuja lenni. Újjai egymásután leesnek, darabonként pusztul el keze-lába, szemgolyóján is fekély keletkezik, szeme kifolyik, a betegség le-

marja száját, szájpaplása kettéhasad, orrczim-pái, sőt orcsontja is eltűnnek. Szem, száj, orr helyett egyetlen egy rothadó nyílást látunk, mely a torok belsejétől a homlokcsontig terjed. Csak a belső nemesebb részek pusztulása után jő a kívánva kívánt halál, miután a szegény beteg 10, 15 sőt 20 éven át a legborzasztóbb kínokat szenvedte. A halál beállta előtt hosszú időn át a bélpoklos a legiszonyosabb hullaszagot terjeszt, s ha a mindent legyőző szeretet a természetes undort le nem győzi, a beteg közelében tartózkodni majdnem lehetetlen. Az emberi testnek ezen méreggel telített, alakatlan maradványaiban is halhatatlan lélek és érző szív lakozik, mely minden jótéteményt hálával fogad. Rendes körülmények között csak fokozza a beteg kínjait az a tudat, hogy őt pogány embertársai az emberiség söpredékének tekintik, hogy ő utálatnak és megvetésnek tárgya. Senki sem törődik vele, könyörületes részvétet nem nyújt esze-gény tehetetlennek szeretetteljes ápolást nyomorában nem talál részvételtjes szóra és vigasztalásra. Csoda-e, ha e szegény a legnagyobb kétségbeesés áldozatává lesz, ha szívének lelkén állatias eltoppultság vesz erőt? Tudja, hogy betegsége gyógyíthatatlan, budhista vallása sem nyújt neki reményt, nem emeli fel ságot és dicsőséget, mely minden ideigvaló szenvedésért dusan kárpótolná. Nem érthető-e, ha azon pillanattól fogva, mikor először ilyen nagy nyomort láttam, az lett minden törekvésem szélja, hogy oly intézetet alapítsak, melyben a bélpoklosok mindazt fellelik, mit eddig oly fájdalmasan nélkülözniök kellett?

1891 óta áll fenn ez intézet a természettől

megállott helyen. Mandalay közelében. Itt a legszigorúbb elkülönítés módszerét használjuk, egyedül ez akasztja meg ez undorító nyavalyát veszedelmes tovaerjedésében, és meg óvja Európát is a betegség behurcolásának veszedelmétől. A szegény bélpoklos itt kedves otthonra talál, ápolóiban leghűségesebb és szüntelen érte gondoskodó barátjait látja, kik eltagadhatatlan emberi méltóságát elismerik, sebeit naponta tisztogatják és bekötözik. (Az ápolók személyzete kivülem: hű segítőársam, Pater Martin és egy nemes szívű francia hölgy, most Anna testvér, kinek segítségére még két keresztény nyé lett birmai asszony van.) Itt ha gyógyulást nem is, fájdalomában legalább nagy enyhülést talál a beteg, itt ismeri meg a kereszténység áldásait. Ez intézetben minden betegnek a legteljesebb vallásszabadsága van, mégis mindaz, mit itt lát, a legnagyobb és legszeretetteljesebb gondozás, melylyel őt elhalmozzák, a szivreható jelenések, melyek szemei előtt végbe mennek, a nyugodtság, türelem, odaadás és öröm, melyet azoknak vonásairól leolvass, kik a kereszténységben Krisztusnak újra születtek, el nem vesztetheti jótékony hatását s a pogányból keresztény, a kétségbeesett betegből reményeiben boldog ember lesz.

Csak hogy kicsiny, nagyon kicsiny a menhely! Eddig csak 150 bélpoklost fogadhattunk be, pedig Birmában 30.000 ilyen szerencsétlen van. Ezenkívül az intézetet 5500 rupia (4775 frt) terheli, mi nemcsak a menhely kibővítését teszi lehetetlenné, hanem, a mi borzasztó gondolat nekem is és mindazoknak, kik ott hajlékra találtak, még a menhely fennállása is kérdésessé válik, hacsak szeretetteljes könyö-

Néppárti gyűlések.

A néppárt vasárnapon négy szervezkedő gyűlést akart tartani.

E t t y e k e n gróf Apponyi Géza elnöklete alatt a gyűlés incidens nélkül folyt le.

L o v á s z p a t o n a községbe negyven községből mintegy 6000 ember gyűlt össze néppárti szervezkedő gyűlésre, a melyet a Wallis grófi kastély udvarában tartottak volna meg. De egy sereg kormánypárti ember is befurakodott a parkba s botrányt csinált. Végh főbíró és a csendőrök tétlenül nézték a zajongókat, a míg azok közül ötvenen-hatvanan a kastély erkélyére követek kezdtek hajigálni, a hol a gyűlés szónokai állottak. Ekkor a szolgabíró a botrányra hivatkozva, a még meg sem kezdődött gyűlést feloszlattattnak jelentette ki s utasítására a csendőrök a népet kitaszigálták a parkból. Megjegyzni még a tudósítót, hogy a néppárt ellen inzultáló fölhívást terjesztettek.

K ö s z e g e n vasárnap délután 2 órakor néppárti ülésnek kellett volna lenni, melyre Esterházy Ferencz gróf is lement. A gyűlést azonban Tipka Ferencz polgármester, azért, mert a gyűlés megtartását nála nem jelentették be, délelőtt 11 órakor betiltotta. Mikor 2 órakor Esterházy gróf Szombathelyről megérkezett, a községi hidnál Major János prépost-plébános várta néhány pappal. Az üdvözlés után lovasbandériummal és zenekarral vonultak a városba. Délután két órakor Major prépost-plébános tudatta a néppel a betiltó határozatot, mire a több százra menő tömeg rendezavarás nélkül széteszlott. A tömeg feloszlása után Major János prépost lakásán mintegy kétszázan összegyűltek, Zelenyák beszélt nekik a néppárt programjáról, majd Esterházy gróf kelt ki a liberális rendszer ellen.

A vicinális kormánypárt.

Az ország egyik választókerületéből, mely mindig függetlenségi párti képviselőt küldött az ország törvényhozó testületébe, a következőket írják.

Nem azokról a kávédarálógépes vicinálisokról akarunk most szólni, mint a milyen a

bodvavölgyi Miklós-féle, hanem arról a hasonnevű pártról, melynek élén K o s s u t h Ferencz, a hajdani nagy Kossuthnak fia áll.

A vicinális párt és vicinális vasut, nem hiába, ugyanazon jelzővel ékeskednek, de van is bennök valami közös tulajdonság, ugyanis: némely körülmények közt bosszantóak, más körülmények közt nevetségesek s mindkettő csak kinövés.

De van bennök ellentét is, mert míg a vicinális vasut valami jövedelmet csak füstöl az országnak, addig a vicinális kormánypárt semmit, sőt kárára van, mert megszenstégteleníti azt a zászlót, melyet elég vastag bőrrrel a magáénak tart, sőt nem átalálja mondani, hogy mindenkor kitart, »szentséges« elvei mellett, melyeket azonban tettei lépten-nyomon megczáfolnak.

Ez a vicinális kormánypárt, mint tudjuk, nem olyan régi divatu, hogy valami nagy múlttal dicsekedhetnék, de mivel excentrikus, ismeri mindenki a hiréből. Nem Szaharából szakadt közénk, nem bórák hozták, se nem a vándor madarak emelték ide azokat a petéket, melyből kifejlődött, itt született köztünk, ezelőtt egy pár évvel, a keresztapjuk Wekerle, a bábjúk pedig Szilágyi Dezső volt.

Hosszu vajudás után látták meg a napvilágot, de végre is megszülettek.

Anyjuk volt a függetlenségi és 48-as párt, melyet azonban, midőn feleseperedtek annyira, hogy már beszélni is tudtak, oldalba rugtak, mint mostohát s teljesen elváltak tőle. Mint vásott kölykök, azt híresztelték édes anyjukról, hogy rossz utra tért, hűtlen lett hazájához, zászlójához, ők tehát nem követik többet. Erenek lettek; csináltattak egy külön zászlót, melyről azt mondták, hogy az az igazi, csak az alatt lehet harcolni a független magyar hazáért.

Összejöttek tehát, nem Pusztaszeren, hanem a kormánypárti Lloyd mellett, ahol megválasztották a vezért, a Kossuth Ferenczet, a nagy Kossuth Lajosnak a fiát, megalakították a külön, szerintök az anyapártnál külön pártot, mely zászlójára írta mindazt, a mit a kereszt-papa és a bába diktált, s mikor így elkészültek, kiálltak az ország elé, melynek elmondták,

hogy ők élnek s hogy az ország javára törek-szenek.

Előbbit elhitték nekik, de az utóbbit nem, a mivel azonban nem sokat törődtek, hanem éltek és élnek mint Marczli — a Hortobágyon.

Ez a vicinális kormánypárt rövid, de hű története, melyet azért tartottunk szükségesnek elmondani, hogy mindenki ismerje a kis történetet, mely oly hangon szokott beszélni, hogy mindenki higgye el azt, a mit mond.

Erre a vicinális kormánypártra a választások előtt úgy látszik, bekövetkezik a vedlés: leveti köpenyét, melylyel eddig is csak ámitott, teljes valójában megfogja mutatni, hogy mi ő, miféle fajhoz tartozik.

Régen megmondtuk már mi, hogy az a párt, melynek élén egy fia nagyság, Kossuth Ferencz áll legkevésbé sem ellenzéki többé, hanem egy olyan valamije a kormánypártnak, mint a rendőrök közt a titkos rendőr, vagy más szóval detektiv, ez mindennek látszik, aminek parancsolják, majd parasztnak, majd urnak, majd kupecznek, majd handlénak, csak annak nem, a mi.

A függetlenségi mezt még megtartotta magán, mert eddig szükség volt arra, sőt némelyek előtt imponált is vele, azonban a közel jövő meg fogja mutatni, hogy a külső alatt egészen más belső van, mint a mit felületes megtekintés után hittünk volna. A közel jövő meg fogja mutatni, hogy mi is hát az a vicinális párt, mely eddig úgy lebegett a többi pártok közt, mint Mohamed koporsója az ég és föld között.

Annyi már is bizonyos arról a vicinális kormánypártról, hogy a delejesség törvénye nagy mértékben ki van fejlődve benne, mert nagy vonzóerőt gyakorol rá a tömeg, a kormány és pártja, mely felé gyorsan közeledik s nem kell hozzá sok idő, mikor ebbe a nagy tömegbe, a liberális kormánypártba be fog olvadni.

Csak azt várja, hogy a választásokon átessék; hogy eddigi mandátumait megtarthassa: akkor majd trombita- s dobszóval fog vonulni a kormánypárti husos fazekak árnyéka alá.

Matkovits Tivadar, a veszprém-megyei enyingi választó-kerület Kossuth-párti képviselője.

rületesség nemesszivü és rendkívüli segítséget nem nyújt.

Segítsetek! Segítsetek mindnyájan, kik Isten kedvéért a szó legnemesebb értelmében keresztény irgalmassági cselekedetet akartok gyakorolni. Segítsen mindenki, kinek szíve a segítséget szenvedő emberekért dobog! S hol lenne borzasztóbb és szivrepesztőbb szükség, mint a melyet itt leírtunk! Gondoljátok meg, hogy akárhányszor azt sem tudjuk, honnét vegyünk nagy családunk és kedves ápoltságunk számára a mindennapi táplálékot, hogy helyszük és élelem hiánya miatt a szegény bélpoklosokat, kik Birma minden részéből hozzánk fordulnak, habár vérző szívvél százával is kénytelenek vagyunk menhelyünk küszöbétől elutasítani, tőlük a segítséget megtagadni és őket a nyomorba visszataszítani. Ha csak egyszer hallottátok volna kétségbeesett, szivreható jajgatását és sironkozását azoknak, kik hiába könyörögtek behoesásáért, meghatott szívvél adnátok oda alamizsnátokat. Ti gazdagok, kiket a jó Isten kincsekkel megáldott, kiknek a Gondviselés módot nyújtott arra, hogy segítő keze- teket kitárjátok, hogy elviselhetetlen fájdalmat elviselhetővé varázsoljátok, segítsetek! De ti is, kik csak kevés és szerény vagyonnal bírtok, ne tagadjátok meg az emberek legnyomorultabbjaitól a fillért, gondoljátok meg, hogy az Üdvözítő a szegény özvegy csekély adományát is nagy tetszéssel fogadta.

A ki teheti, tegye meg, szerezzé meg magának ezt a lelki örömet és a hozzákötött nagy Isten-áldást és vállalja magára egy bélpok-

los eltartásának költségét. Erre 1440 forintnyi (2400 márka vagy 2880 frank) alapítvány befizetése szükséges. E tőkét vagy 1) egyszerre ki lehet fizetni vagy 2) tetszés szerint előre meghatározott részletekben, vagy 3) a szent Jánosról nevezett menhely javára teendő végrendeletben, és hogy az alapítók érdemeiben már most részesülhessenek, haláluk napjáig fizessék meg évenként az intézetnek e tőke 5%-os kamatait: 72 forintot. (120 márkát v. 144 frankot.) Ez összeggel intézetünkben minden időre szóló betegség alapítható. Az alapító neve az illető ágy felé lesz jegyezve, hogy a beteg szüntelen megemlékezzék jótétéről, hogy mindnyájunk imáival egyesülve ő is kikérje pártfogója számára Isten áldását, hogy így a jótévének is része legyen a betegnek imáival és szenvedéseivel szerzett érdemeiben. Az ily betegség alapítójának szándékára és az ő lelke különös javára minden hónap első péntekén, Jézus szent szíve tiszteletére mise fog mondatni. És mint hogy minden pénteken a keresztut átjártságát is ünnepélyesen végezzük, ezen imáinkban a meg-boloogult alapítónak és meghalt rokonainak lelki nyugalmaért akarunk könyörögni. A mindennap közösen végzett rózsafüzér-átjártság alkalmával is befoglaljuk imáinkba jótévéinket, hogy a Boldogságos Szűz közbenjárására a jó Isten távol tartson tőlük és családjától minden szerencsétlenséget. Így emlékezünk meg jótévéinkről, így háláljuk meg mind azt, a mi szépet és nemeset értünk tettek. De azok iránt is hálások leszünk, kik nekünk 72 forintnyi (120 márka v. 144 frank) adományt nyujta-

nak, mely összeg elégséges arra, hogy egy beteget egy egész éven át ápolhassunk, vagy a kik egy bélpoklosoknak egy hónapon át való eltartásának költségét: 6 forint (10 márka vagy 12 frank) adják.

A legkisebb adományt is a legmelegebb elismeréssel fogadjuk, imával viszonzozzuk, oly imával, mely őszinte szívből jó és ép azért meghallgattatást remélhet.

P. Schaefer J. ur a budapesti jézus társasági ház főnöke (VIII. ker. Mária utca 25. sz.) szíves volt a szent János-menhely részére az adományok átvételét magára vállalni, ez ügyre vonatkozólag bármely kérdésre felvilágosítást ad és nekem szóló leveleket továbbítja. Hogy az alamizsnák összegyűjtését megkönnyítsem, a magyar királyi posta-takarékpenztárnál check-számlát nyitottam. A számla száma: 4625 és e felirással van ellátva: P. Wehinger János a birmai bélpoklosok szent Jánosról nevezett intézetének igazgatója.

A bélpoklosok menhelyén egy könyvet tartunk, ebbe be lesz jegyezve minden barátunk és jótévénk, hogy újból és újból a bélpoklosok imába ajánlhassuk őket. Ez azonban csak halvány előképe az örök élet könyvének, hol a bélpoklosok-menhelye jótévéinek neve arany betűvel lesz beírva, a mint isteni Megváltónk mondá:

„Boldogok az irgalmas szívűek, mert ők irgalmasságot nyernek.

P. Wehinger János hírhirdető Birmanban. a bélpoklosok szent Jánosról nevezett intézetének igazgatója.

lője már ott sütkérezik a liberális tüzhelynél, mint kvártély-csináló, hogy Kossuthék lássák, miféle hangulatot fog ez kelteni az országban és hogy majd e szerint cselekedjenek.

Mint halljuk, az enyingi kerület után az ország többi függetlenségi párti választói tömegesen tiltakozni fognak ellene, annál is inkább, mivel a Kossuth-párt eddig egy szóval sem nyilatkozott Matkovits vedléséről. És ez is emeli a gyanút. Mint legujabban hírlik, ez az ur azóta megint visszatér a Kossuth-pártra.

Tankötelesek statisztikája.

A következő két levelet vettük:

T. Szerkesztő Ur!

Becses lapjának tegnapi számában a »Tankötelesek összeírása« címűt viselő cikkben érintve lévén, engedje meg, hogy tisztelettel kérhessük a következő kijelentésünk reprodukálására:

Az ideai összeírásnál — tagadhatatlan — sok kalamitás érte a megbizottakat, mert nem számítva az előrelátott akadályokat, egyes előre nem látott esetek sem hiányoztak; így a Békésssi János cikke, melyben az összeírás kritizálva, bennünket hanyagsággal vádol, mert az ideai összeírás végösszege szerinte kisebb a harmadévinél. Ezzel szemben beszéljenek a számok: A harmadévi létszám volt 8747; az idén összeírtunk 8498 tanköteletet a város belterületén, a hegybírósg közzei által a hegyen összeíratott 297 tankötelet; ez a két tétel már magában véve nagyobb a Békésssi ur harmadévi összegeinél, pedig az oláh szeminárium és a fekete apácák zárdájában foglalt tankötelesek létszáma az összegből hiányzik, melylyel az ideai létszám legalább százzal fogja a régít felülmulni.

Nem volt tehát indokolt a Békésssi ur kritikája a tárgyi igazság szempontjából és nem volt ildomos azon kollegiális viszonyból fogva, melyben mivelünk áll, olyan hamarosan pálcát törni és diszkreditálni egy testület becsülettel végzett verejtékes munkáját, melyeknél fogva a tőle kapott szives instrukciót magunktól ezenel elutasítjuk.

Nagyvárad, 1896. augusztus 9-én.

Domokos Andor, Ludvig B. Béla,
Máté András, Gasperik Lajos,
Nagy Lajos.

E levélre Békésssi J. ur következőleg nyilatkozik:

A fentebbi szószerint közölt cikre vála-

szom a következő: A »Tiszántúl« 184. számában szószerint a dolog érdemére vonatkozólag ez áll: »Az összeírás kilencz nagyváradit tanító teljesítette s több mint 3 hétig írtak, jegyeztek, míg végre augusztus 6-án a következő végeredményre jutottak:

3—5 éves

Óvodaköteles fiu 1111, leány 1100 = 2211

6—11 éves » 2093, » 2126 = 4219

12—14 éves » 1051, » 1017 = 2068

Összesen fiu 4255, leány 4243 = 8438

Erre Békésssi kimutatta, hogy az 1893-iki összeírás végeredményként 8747 tanköteletet hozott ki s rámutat, hogy a fent közölt ideai végeredmény nem lehet helyes, mert valószínűleg hiányzik a külterület; nevezetesen a hegyi pajták, tanyák, stb. összeírása. A létszámnak körülbelül 8830-nak kell lenni.

Főnnebb az összeírók neve alatt megjelent cikke, hogy kinek ad igazat, mindenki látja Sejtésem valósult, mert csakugyan a hegyen lakó tankötelesek nem voltak felvéve.

Hogy kritikám helyes volt-e, a fennebbiek-ből következik. Midőn valaki tévedett s azt bevallja, az igazságnak tesz eleget. Ha szemét behunyja s úgy vagdalkozik az igazság ellen — szánalmat kelt.

A cikk utolsó bekezdésével szemben, mely engem a földig (?) leránt, legyen szabad az összeírókra vonatkozó kritikámat szószerint közölni:

»Tudom, meg vagyok győződve, hogy a tanítók lelkiismeretes munkát végeztek, hogy ők minden tekintetben alkalmasak az ily munka végzésére, mert körültekintők, óvatosak, fontolgatók, stb., de az a v a t o t t b e k ü l d ö k kissé elhamarkodták a dolgot.«

Másutt meg így kritizáltam:

»Láttam az egyes tanítók munkáját, gondos tiszta munka s tapasztalatból tudjuk, hogy házról-házra jártak, sőt a szomszédoknál is tudakozódtak a tankötelesek felől« — s hogy nincs kellő eredmény, annak tulajdonítom, hogy a külterületek valószínűleg még nincsenek felvéve.

A ki hibás, verje a mellét. Én csak csodálkozom.

Néhány szó a tűz és jég biztosításokról.

A nagy fáradsággal küzdő gazda megértette az ötvenes években azon előrelátó kezdeményezők üdvös törekvését, kik a jég és tűz biztosítás alapját megvetették, hogy a mindinkább belterjessé váló gazdaságoknál nem mindenkor elegendő a gazda szorgalmát támogató áldásos időjárásra bízni bevételének biztonságát — mert igen sokszor az aratás megkezdésével — terményük összehordásával vagy az épületek felépítése után is érheti oly elemi csapás a gazdát, mely ha teljes életére nézve nem akasztotta is nyakába a koldus tarisznyát, de oly anyagi kárt okozhat, melyet egész életéni szorgalmával és takarékoságával többé helyre hozni nem képes.

A biztosítások jótékonyágát beismerte a gazda-közönség az által, hogy sitett ezen eszmét felkarolva, tömegesen a biztosítás körül csoportosulni.

Ma a midőn a biztosítás eszméje behatolt az egyszerű földműves hajlékába is, mert nagyvidékeken a földműves nép csoportos biztosításait látjuk.

De leginkább igazolja a biztosítások elterjedését azon anyagi haszon is, melyet a régibb biztosító intézetek évi számadásai tárnak elének, milliókat kitüntető alaptőkékkel.

Ha visszatekintünk ezen ma már milliókat kitevő alaptőkével rendelkező biztosító intézetet kezdő éveiben letett szerény tőke alapra mely alig pár százezer frt. volt, elegendő felvilágosítást nyújtanak a felszaporodott tőkék arra nézve, hogy ha a magyarországi gazdaközönség és polgárság egyesülve az önbiztosítás elvénél fogva egy szövetségbe, mely óriási összeget lenne képes garasonként is egy csomóban halmazni s ez által önmagának tenné azon szolgáltatást, hogy a mig károsult gazdátársait, a legméltányosabban tudná kártalanítani, ugyan akkor az összehalmozódott biztosítási díjakkal fent maradt összeget nem a nyereszkesedésre egyesült társulatok részvényesei raknák zsebre, hanem midőn egy megfelelő alapot tartana, mindenkorra tőkésítve, bizonyos nagyobb károsodások esetére, — fent maradt többi rész azon kedvező helyzetbe hozná a szervezetet, hogy a biztosítási díjtételeket, évenként lejjebb és lejjebb szállíthatná, mely kedvezmények az egész közönségre kiterjednének, mig így a részvénytársulatok által hirdett nagy alaptőke kecségetése után indulva, a nagy közönség a részvénytársulatoknál biztosítva a részvényesek osztalékának emelését mozdítja elő.

Ha már a meggazdagodott részvénytársulatok azt tennék, hogy részvényeikre tett valódi befizetésük után megelégednének 6 százalékkal, a fent maradt tiszta hasznot pedig arra fordítanák, hogy évenként a körülményekhez mérten szállítanák lejjebb és lejjebb a biztosítási díjakat, akkor nem volna szükséges a polgárok tömeges önbiztosítására irányuló törekvés; mert a tőke méltányos haszon mellett segítene a gazdag a polgárság érdekeiben, de midőn azt tapasztaljuk, hogy a gazda megtévesztése céljából nem pirul a gazda zsebjéből kiszedett s

A bátyja versenytársa.

Irtá: Marino.

Csak úgy mereng . . . Midőn benézünk az elegánsan berendezett uri lakosztályba, éppen egyedül találjuk otthon Olgát, a Honthy ősi család egyetlen örökösét. A régi, dicső multu ős nemes családból már csak az ősz Honthyné éi bájós leányával.

Azt mondják a patriárhális, öreg Honthyt az vitte a korai sirba, hogy nem hagyhat maga után fiu örökös, ki azt a dicső nevet késő unokáknak is hátrahagyná.

Ezért Olgának igyekezett oly férjet kiszemelni, a ki méltó legyen családjuk hírnevéhez. Ez, már nem adott oly nagy gondot. Honthynak ugyanis volt egy testi-ielki meghitt jóbarátja; ősnemes volt az is, s a két fiára egyik szebb-jobb a másikonál, nézett a Tarsay híres név a szép, birtokkal együtt.

Sokszor elbeszélgetett a két meghitt, ősz jóbarát gyerekeik jövőjéről úgy borozgatás, meg pipaszó mellett. Abban állapodtak meg, hogy Olga legyen az idősebb Jenőé, mert ő fogja a Tarsay ősi birtokot is kezelni, s jobb is ha a férj 5—6 évnél idősebb nejeinél.

A kisebbik fiu, Ödön katonai pályára készül ugyanis, s így éppen jó lesz, hogy a komoly meglett bátya taníttassa ki tehetséges öcsesét.

Az öregek különben Ödönt még nem is találták arravalónak, nem tőkép Olgával szemben, mert egy idősök voltak. Időközben a jó-

barátok őseikhez vonultak be és már rég alusznak örök álmukat, megnyugodva azon, hogy gyermekeik jövőjéről atyailag gondoskodtak.

Mindkettőnek csak özvegye maradt hátra, Honthyné Olgájával, Tarsalyné Jenő és Ödön fiaival.

Tavasza van, mit észrevennénk már az Olga keblén nyugvó szép csokor ibolyáról is, mit éppen néhány órával ezelőtt küldött neki Jenő. Azt izente, hogy ebéd előtt ő is átnéz. Tizenegyor Olga már várja.

Máskor egészségtől duzzadó piros szép arcát most valami szokatlan halványaság váltotta fel mi még bájosabbá tette.

Valami különös sejtelmé volt, mielőtt még Jenő ájtóvetelét tudatta volna.

Nem tudta miért, de Jenőt egész kíváncsian várta.

Jenő nemsokára meg is érkezett, kezében egy még teljesen ép levelet hozva.

— Látom az írásról, hogy kitől jő — szól Jenő, kezét szorítva jegyesével, — hát maga Olga, nem ismerne rá?

— Hadd nézzem közelről. Igen, ugy gondolom az Ödöné? . . . S itt észrevétlen gyenge pir ömlött el arcán.

— Gondolom, miről ir öcsém, mert utóbbi levelemben a menyegzőnkre, hívtam meg, előre még jókor megírva, hogy az intézetből annak rendje szerint kérekedjék haza.

— Igaz biz' ma-holnap Ödön hadnagy lesz, hogy is fog az a fiu büszkélkedni; mondja fél tréfásan Olga.

— Törjük fel! szól Jenő, s abból közösen olvassák, hogy a kért szabadságot megkapta, éppen két hetet, mil nagy ritkán szoktak adni a kadétoknak. A végén üdvözlí a kis sógornót, mitől Olga arca csupa vér lett.

Szó a mi szó, Olga Jenőt szerette. Tudta becsülni benne a gondos férfit. S bármely leány boldog lehetett volna ily derék férfival.

Olgát is megnyerte Jenőnek előzőkeny, mindenre kiterjedő figyelme. Szerette is őt teljes szívéből mégis tán csak úgy mint jó testvért szokás szeretni. Jenő pedig élt-halt egyetlen Olgájáért. Olga azt hitte, hogy az az érzelem, mi Jenő iránt őt elfogta a szív lángveve, a szerelem, pedig Olga még nem tudta, mi a szerelem. Azt mondják, hogy minden szívek át kel lesnie a betegségen, mint az öregek mondják.

Pár nap mulva a csinos, szöske kadét is megérkezett, kinek bátyja még jóformán annyi időt sem engedett, hogy átöltözködjék. Csak anyja ölelhette őt keblére, s aztán vitte át Olgához, mondva, hogy majd ő annak jelenlétében akarja a viszontlátás örömét élvezni, a ki neki kis mennyországa.

A viszontlátás megható volt.

Hogyne, Ödön a mult évben ugy váll el Olgától, mint ugyszólván játszótársától, kit tegezett, s ez őt viszont; most meg olyan bátor-talan a Mársfi bátyja menyasszonyával szemben.

Nem volt ment e viszontlátás az elfoglaltságtól. Jenő volt hármunk között a legnyugodtabb. Pirongatta is öcsesét, hogy katona létére

nálja összehalmozódott milliók fitoktasával csalni magához a közönséget s van elég ingatag ember, kit a milliók emlegetésével ma is lépre csálnak s fizetik a balgákkal továbbra is a magas díjakat.

A részvénytársulatok ezen önző eljárása ellenében keletkezett az éberebb gazdák által megindított mozgalom az önbiztosítás eszméjével azon önzetlen czélból, hogy itt a kezdeményezők nem vágnak a részvények árfolyamán, vagy magas osztalékok utáni nyerészkedés után, hanem saját pénzükből tették le a törvény által kötelezett alaptőkét s így saját letett pénzüik kockázatásával hozták létre az »országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezetet« ezuttal még csak jég és tűz ellen — s bár önvagyonukat tették le a közszél biztosítására, mind a mellett már az első 1895-ik évben, 25 százalékkal olcsóbban tették biztosításukat, mint a részvényeken alakult biztosító intézetek, mind a mellett a károk teljes kifizetésén kívül — a befolyt évi díjakból fentmaradt huszezer frttal a tartalék alapot gyarapították.

Forduljon el tehát minden tisztességes ember azon hazug rágalmozóktól, kik elég alacsony lélekkel, mint felfogadott bérenczek szaladgálnak házról-házra és azon hir terjesztésével igyekeznek az országos szövetkezetből elidegeníteni a gazda közönséget, hogy bár kevesebb díjjal fizetett a szövetkezet, mint a részvényes társulatok, de ám kár esetén nem fizetik ki a károsultat, vagy tizszeresen kell utána fizetni.

Mínthogy az »országos magyar biztosítási szövetkezet« tisztességes eljárásáról teljesen meggyőződtem, azért teljesen jólélekkel ajánlom minden becsületes embernek, hogy nyugodtan biztosíthassa nála és pedig uradalmak vagy oly nagy birtokokok, kik huszezeren felül együtt biztosítanak, úgy kigazdák, ha legalább huszan együtt biztosítanak, a kített olcsó díjakból is öt százalék fog leengedtetni, arra nézve pedig, hogy számesetén — után fizetéseket kell tenni s mely érényben, azt bárkinek a nállam levő alapszabályból, megnyugtatóására, meg mutatom. Biztosítson tehát önmaga előnyére mindenki az »országos magyar biztosító szövetkezetnél« az ország, vagy a megyék bármely községében; ha azonban e megye valamelyik községében ezen szövetkezetnek ügynöke nem volna, az esetben a biztosítások felvételnek N.-váradon, N.-kut utcán 139. szám alatt levő központi ügynökség által. Szabó János.

Nagyvárad város közügyei.

Hatvanezer forint többköltség. A tüzerlaktanya építését már elkezdték, s nagy erővel

dolgoznak a földmunkálatokon, hogy mielőbb megkezdhesék az alapozást. Itt azonban egy kis vitás kérdés merült fel. A szerződés szerint ugyanis az összes épületek alapjait az ugynevezett nyers téglából kellene készíteni, azonban a vállalkozó cég nem kap elég nyers téglát s így kénytelen cementezett mütéglával építeni az alapokat; ez pedig igaz, hogy jobb, mint a nyers téglá, de 60,000 frttal drágább s különbözetet a vállalkozó követeli a várostól. Az egyik nagyvárad téglagyárosnál van ugyan elég nyers téglá, de a vállalkozó ezt nem tartja megfelelőnek. Tehát még alig kezdtek hozzá a laktanya építéséhez, már is pótkiadások merülnek fel. Hát még az időközben előkerülő pótmunkák mibe kerülnek. Mert Nagyvárad pótmunkák nélkül nem tud semmit építeni.

A Széchenyi-téri járda ügye. A Széchenyi-tér déli oldalán már 5—6 éve elkészítette a Melocco cég a beton járdát, de mivel az nem felel meg a szerződésnek és nagyon hiányos, a város még most sem vette át. A tárgyalások során a városi tanács azt határozta, hogy ne fizessen a város semmit, a járdáért, mivel az nem jó; a szépészeti és közlekedési szakbizottság ellenben a járda költségeinek 50 százalékát javasolta kifizetni a vállalkozó cégnek. Azóta húzódik az ügy, de valószínűleg már nem sokára véget ér. Ugyanis a csütörtöki közgyűlés elé azon véleménynyel terjeszti elő a városi tanács, hogy a város ne vegye át a járdát s ne fizessen érte egy krt sem. Valószínűleg lesznek, akik a vállalkozó mellett foglalnak állást s az 50 százalék kifizetését akarják. Ez azonban furcsa helyzetbe hozza a várost; ugyanis az egész 50 százalékot a városi pénztár tartozik megfizetni, mert az illető háztulajdonosok nem tartoznak olyan járda építéséhez hozzájárulni, a mely nem jó, nem felel meg a feltételeknek s csak méltányosságból vesz át a város.

A tolonczház építése. Nagyvárad toloncz állomás, de nincsen megfelelő épülete. A terv már régen elkészült, hogy Nagy-Fürdő-utcán a dologház helyén egy megfelelő tolonczházat építtet a város mintegy 45,000 frt költséggel, a melyben az Olasz városrész által rég nélkülözött rendőr-különítmény és fiók tüzoltó-örség is elhelyezést nyerne. A város azonban nem képes, de nem is köteles a saját költségén felépíttetni a tolonczházat, az állam pedig husszu ideig megtagadta az építési költséghez a hozzájárulást. Az év elején végre kijelentette, hogy hajlandó a tolonczház építési költségeihez 10 ezer frttal hozzájárulni. Az összeget már ki is utalta a miniszter a nagyvárad kir. adóhivatalnál.

szégyenli magát és hogy polgárembernek kell őt biztosítani hogy miként viselkedjék egy nővel szemben, ki csak most, nemrég játszótársa volt.

Különös, hogy a máskor oly beszédes Olga is oly szórakozott, tévovázó volt; mire Jenő ámulatát fejezte ki. Erre Olga halvány arcát az elragadó hajnal pir még vonzóbbá tette.

Ödön alig szólt egy-két szót, úgy, hogy már egy félóráska múlva Jenőnek kellett öcsesét kimentenie, ellátásukra azt hozva fel, hogy öcsese álmos, egész éjjel utazott, majd holnap fogja pótolni azt, amit ma mulasztott.

Másnap Jenő ösztökélte öcsesét, hogy menjen át Olgához, s beszéljenek a menyasszonyi ruháról, hisz ő tudja, hogy öcsesének kifejtett izlése van, stb. . . . Ha tudta volna, hogy a két fiatal szivben most van a tavasz, a sziv megnyilatkozásának, ideje, biz' nem engedí Ödön menyasszonyához vagy tán ak kor is küldi, mert ismerte jól Ödön főzhetlen akaraterejét hisz alyja, az ősz Tarsaly is büszkén mondogatta; éppen én is olyan voltam fiatal koromban, mint Ödön. Ödön eddig még nem volt szerelmes, tehát közös bajuk volt, az Olgával.

Midőn Olgával találkozott, valami melegség futott át keblén, s őt ez a különös érzés szokatlanságával nagyon meglepte. Nem akarta hinni, hogy az szerelem. S midőn másnap is érezte azt a hirtelen lobbanó tüzet, melyet eddig nem ismert, félni kezdett, s nagy lelkierejébe került, míg elhatározhatta magát arra, hogy Olgát egyedül meglátogassa. Gyanította,

hogy az a különös érzés szerelem, s tartott attól, hogy az kölcsönös lesz.

Mégha tudja azt, hogy csak ő szereti, az ő lóbob Olgáért, végre is leküzdeni vélte volna de, ha kölcsönös, akkor ő sem bizik magában. S ha mégis elment magánosan Olgához, azt csak azért tette, hogy megtudja a valóságot.

Éppen egyedül találta honn Olgát, ki menyasszonyi ruhájával foglalkozott.

— Pompás, Olga, — de mit is mondtam Olga, hisz ezt nekem ezután nem szabad mondanom, az nagyon bizalmas . . .

— De megparancsolom; szól közbe tréfásan Olga, hogy azután is csak, Olgának szólítson. Nos Ödön, folytassa csak tovább.

— Bátyám figyelmembe ajánlta a menyasszonyi ruha kritikáját, — mondja minden czélzás nélkül.

— S ha a kritikuské lenne . . . ezt mondva Olga, esupa tűz az arca.

— Mit akar ezzel mondani Olga?! Megvallom, nem értem, mire ezélez! szól ártatlanul Ödön.

— Kérdek én, ödön, magától valamit szól Olga, nyugadtságot erőltetve. — De kikötöm, hogy őszintén feleljen.

— Igérem, Olga!

— Mondja, Ödön, volt maga már szerelmes?

— Nem értem, Olga, mit akar e kérdésével. Egészen zavarba hoz. Mi közünk nekünk, s éppen most a szerelemhez. Igazán, nem értem. . .

— Na tetteste magát, Ödön, — szól közbe

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 kr-ért. Más időben 50 kr. Auguszt. 12. Végtagyalás a Pável elleni tüntetés ügyében.

13. Nagyvárad város törvényhatóságának közgyűlése d. u. 3 órakor.

Szept. 3. Iparosok tömeges felrúdulása a kiállításra. Október 3., 4., Lóverseny a nagyvárad gyepen.

*** Tisztelgések dr. Schlauch Lőrincz bicornok és püspök urnál.** Ő Eminenciájánál névünnepe alkalmából vasárnap délelőtt a káptalan és papnövelő intézet elüljárósága tisztelgett N o g á l l János püspök s nagyprépost vezetése alatt. Ugyanez nap estefelé a városunkban lévő ezred tiszti kara tette tiszteletét a kardinálnál P o k o r n y J. altábornagy vezetése alatt. A 33. ezred zenekara esti háromnegyed 8-kor indulóval vonult a püspöki székház elé, hol háromnegyed 9-ig szerenádot tartott, kiváló avatottsággal több opera-részletet játszván, majd ismét egy kedvet induló hangjai mellett távozott. Hétfőn délelőtt a középonti lelkészkező papság tisztelgett D e n t s János ez. kanonok és esperes vezetése alatt; utána következett a kath. tanítóóság tisztelgése. Azonfeül a hatóságok fejei is kifejezték üdvkívánataikat a névünnepe alkalmából.

*** A biboros és püspök ur a József-intézetben.** Dr. Schlauch Lőrincz kardinális ő Eminenciája tegnap estefelé F e t s e r Antal titkárja kíséretében meglátogatta a Szaniszló-utcában lévő sz. József-intézetet s megtekintette a most átalakítás alatt lévő toldalékokot, melylyel a szomszédházból vétel utján kibővítik az intézetet. Ő Eminenciája igen érdeklődött az átalakítás iránt és a kalauzoló L o p u s s n y Gyula, intézeti akormányzótól behatóan tudakozódott annak berendezése felől.

*** Négy aranymisés szerzetes.** Ezelőtt ötven évvel, egy napon szentelt fel néhai Palugyay Imre, nyitrai püspök négy ifju piaristát. Csaplár Benedek, Ivánfi Ede, Polák János és Wanke József kegyesrendi papok azok, kiket mint iskolatársakat, mint ifjakat egy napon szenteltek fel s kik most, mint érdemes aranymisések ülték meg félszázados papságuk jubileumát aranymisével. Az aranymisések

Olga hirtelen, de látszott rajta, hogy kezdi elveszíteni erőltetett nyugalmat.

— Mondja ki tisztán; szól Ödön szorongó szívvél, érezve, hogy itt ma komoly dolog lesz.

— Ej, nem szeretem, midőn a férfi adja az ügyetlent; tör ki Olga. — Tudja meg Ödön, hogy én is csak tegnap óta tudtam meg, hogy mi a szerelem, midőn önt megpillantottam. Szerettem Jenőt, mint testvér lehet szeretni, s eddig azt hittem, hogy az a szerelem. De fájdalom, néhány órája tudom, hogy mily óriási különbség van a kettő között. Egyszóval: szeretem magat, Ödön, szivem egész hevével. . . .

— Elég, elég; szólal meg erőlyesen Ödön, felállva, fenyegető állásba vágva magát. Ne fedlje, hogy kegyed, kisasszony, bátyám a menyasszonya. . . .

— Nem tudok én most arról semmit, s nem is akarok tudni, csak azt mondom határozottan: hogy vagy a magáé leszek Ödön, vagy senkié!

— Már pedig jegyezze meg, kisasszony; szól közbe határozottan Ödön, — hogy készebb vagyok golyót röpiteni agyamba, mintsem bátyámat szerencsétlenné tegyem!

Ezzel sarkon fordult, s ott hagyta az ámuló leányt.

. . . Másnap Olga hosszas kérő levéllel rábirta Ödönt, hogyfélreeső kertjükben jelenjék meg néhány perczre. Nagy lelki küzdelem után megígérte, s a kitzűzött időben meg is jelent Ödön a kertben, hol már várakozott rá Olga.

egyike, Csaplár Benedek, a most élő irodalmi-történészek legjelesebbike. Munkáinak száma igen-nagy. Irodalmi érdemeinek némi elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia tagjává választotta.

* **Stefánia hercegnő Angliában.** Stefánia özvegy trónörökösne, ki a királynőnél Osborneban látogatást tett, visszatért Londonba és résztvett Salisbury lord kertünnepélyén Hatsfieldben.

* **Személyi hir.** Belopotoczky K., tábori püspök s nagyvárad kanonok a Szepességben tölti a nyarat. — Makucz Ernő hittanár Karlsbadból hazaérkezett. — Salferencz kir. tanácsos, polgármester vasárnap átvette hivatala vezetését.

* **Jeles vendég érkezett vasárnap** az esti gyorsvonattal városunkba. P. V e h i n g e r János, a párizsi külföldi hitelezési társulat tagja, ki 1889 óta működik Birmában, Kelet-Azsiában. A bélpoklosok közt. A birmai társadalom ezer szerencsétleneinek vigasztalása Mandalayban kórházat létesített, hol ő egy francia s egy belga pappal együtt ápolják a szegény bélpoklosokat. Ezen kórház javára gyűjt ő most egész Európában. Ha az ember látja, ezt az életerős megnyerő külsejű férfit s tudja azt, hogy mint ő maga mondotta a belélegzés folytán legkésőbb tizenegy év múlva ő is áldozatul fog esni ennek a rettenes bajnak; az embernek önként eszébe tolt a gondolat: Istenem, de magasztos is a keresztény szeretet. Mai tárczánk bőven ismerteti e humanitárius intézményt.

* **Másodvirágzás Szalontán.** Többször megtörtént már, hogy késő ősszel, ha jó idők jártak, a gyümölcsfák újra virágoztak, de hogy a termés leszedése után pár nappal a fa ismét telve legyen virággal az már csakugyan ritka eset, — de mégis megtörtént Kenéz Ferencz vénkert szőlőjében, ahol t. i. egy cseresznye fa újra tele van virággal s ha az idő kedvezni fog, szeptemberbe másodszer szedi le a cseresznyét a szerencsés birtokos.

* **Az orosz uralkodó pár Bécsben.** A csár és a csárné e hónap 25-én, kedden délután indul Pétervárról Bécsbe. Az udvari vonat csak Varsóban áll meg hosszabb időre, mert onnantól kezdve keskenyebb síneken jár, ennél fogva ki kell cserélni a kerekeit. A graniczai határállomáson várják a csári párt a melléje rendelt osztrák-magyar tisztek és Kapuist gróf, bécsi orosz követ. Bécsben, az éjszakai vasut pá-

Magyaráztatni kezdte tegnapi viselkedését, de kirtt minden szavából, hogy szereti Ödönt. — Csak ezért hivatott?! . . . Hisz tegnap megadtam rá a választ!

S az ámulásában majdnem kővédermedt Ölgát ott hagyta a faképnél.

*

Öt év mult el e jelenet óta.

Ödön már rég hadnagy.

Még aznap visszautazott volt az intézetbe, s csak ott tudta meg, hogy az esküvőből semmi sem lett.

Ezután Ödön többé nem ment haza, s határozottan megtiltotta a hozzátartozóinak, hogy arról a nőről egy kukkot is írjanak.

Sz — városban egy nagy ünnepnap templomba megy Ödön. A mise után nem sietett ki a tömeggel, hanem megállott egy oszlop mögött. Akkor veszi csak észre, hogy az apácák padja még tele van nővérekkel. Kíváncsian néz oda, midőn azok csakhamar kifelé indulnak.

Nézi, nézi az ismeretlen, ártatlan arczokat s egyszeresak egy feltűnően halvány alakot lát köztük, s valami ismerős vonásokat is vesz észre rokonszenves arczán.

Egyszeresak véletlenül feltekint a nővér épp arra felé, hol Ödön volt, s tekintetük találkozik, mire mindkettő elpirult. — A nővér Olga volt.

lyaudvarán, a királyi pár és az összes főhercegek fogadják a fejedelmi vendégeket. A király a csárral, a királyné pedig a csárnéval négylovas Daumontkocsin hajt a városba. Az egész uton katonaság fog sort állani teljes díszben. A míg az orosz uralkodó pár Bécsben időzik, a királyi pár a lajnzi vadászkastélyban, Mária Jozefa kir. hercegnő, Ottó kir. herceg felesége pedig Károly Lajos kir. herceg palotájában fog lakni. A csári pár ellátogat a kapuczinusok sirboltjába is.

* **Egyházipolitikai pikánteria.** A »Köz-művelődés«-ben olvassuk, jó ízű kaczagás vett erőt rajtam, midőn néhány nappal ez előtt Csik-Csatószegen járván, a ménlovások házán egy kifüggesztett tábla ötlött szemembe, tetején e felirattal: Házassulandók hirdetése. A ménlovasság és e felírás között akkora a kontraszt, de egyuttal annyi pikántéria van a kettőnek egymásra tevésében, hogy kaczagás nélkül nem maradhat. Igaz, hogy most a ménlovasház, meg a tábla is üres volt, de ha majd megindul az üzlet mindkét irányban s a jelesebb telivérek nevei a polgári jegyesek mellé kerülnek? Pfuj! Tréfa a mi tréfa, de az új rend emberei gondoskodhatnának róla, hogy a házasságot, ha mindjárt polgári is az, ennyire ne kompromittálják. Vagy ha mégis ott akarják e táblát hagyni, legalább függeszszék az udvar felől, — mert itt az utszélén ország világ látja s gunyosan kaczag a véletlennek nem minden jelentőség nélkül való humorán. Itt igazán látni való, hogy az igen bölesek dolgait a sors a maga szeszéye szerint sokszor megreparálja.

* **Egy paphonvéd halála.** Boross Imre nyugalmazott keceli plebános, volt 1848 — 49-iki honvédfőhadnagy, 68 éves korában, augusztus 7-én meghalt Zentán. A megboldogult 43 esztendeig volt buzgó és hűszolgája az egyháznak.

* **Szabadkőműves nyilatkozat.** Eckard, a bádeni nagyherceg udvari könyvtárosa és szabadkőműves nagymester, egy alkalommal szóról-szóra ezt mondta: »Egy tér van mindenek előtt, melyen nekünk szabadkőművesnek dolgozni kell: és ez az ifjuság, a (vallástól) felszabadított iskola. Az ily iskola az ifjuság szabadkőműves páholya. Itt a jelszó, hogy, szabadkőműves testvér, ki a sikra! Ki az álnok papokkal az iskolából; adjunk az ifjuságnak páholyt — a közös munkában!«

* **Halotti koszoruk a templomokban.** »An deceat in parietibus ecclesiae vel publici oratorii suspendere coronas mortuarias ut inibi maneant?« S. R. C. rescriptum: »Negative«, in una Valvent, et Sulmonen, d. d. 22. Maii 1896.

* **Hadgyakorlatok Margittán.** Tudvalevő dolog, hogy az idej nagygyakorlatok, a 38, 46., 37., és 101-ik gyalogezeredekkel Margitta környékén fognak lefolyni augusztus hó 26-ika körül. A margittai mezőkön gyakran látni már most is katonatiszteket, hol kocsin, hol gyalog térképpel a kezükben, tanulmányozzák a terepet, sőt a mult napokban Generali de Grance Emil tábornok volt ott egész kíséretével.

* **A járásbíróságok reformja.** Az »Ügyvédek Lapja« szerint az igazságügyi minisztériumban a járásbíróságok ügyvitelének átalakítására vonatkozó munkálatok vannak folyamatban. A reform célja egyrészt egyszerűsíteni és gyorsítani az ügyvitelt, másrészt megővni a jogorvoslást kereső közönséget számos kezelési nehézségtől. Az új ügyvitel általánosítani fogja a jegyzőirodák intézményét, úgy hogy minden bírónak külön segédhivatala lesz. A reform ügyében szeptemberben kezdődnek a tanácskozások, a reform maga a jövő évi január 1-én fog életbelépni.

* **Halottaiból fölébredt asszony.** Hosszmezőn Gyurkó István neje a napokban hirtelen rosszul lett s elvesztette eszméletét. Mint hogy az orvos halottnak jelentette, temetésére megtették a szükséges előkészületeket. Azonban szombat helyett vasárnapra halasztották a temetést. A szobában virrasztó asszony rémülten látta, hogy a halottnak hitt nő fölemelkedik s ledobja magáról a halotti leplet. A virrasztó fellármázta a házbelieket, ezek remegve mentek a házba és Gyurkónét a ravatalon ülve találták.

* **Gróf Zichi Nándor, a néppárt vezére,** f. hó 8-án jelenti az »Alkotmány«-ban, hogy a kongrua-bizottságból, mivel abban nézeteit nem érvényesíthette, jó ideje kilépett. Azt a kilépéskor, írja a »Religio«, rögtön kellett volna nyilvánosság elé hozni.

* **A vihar pusztítása M.-Cséken.** Az utóbbi napokban Biharmegyén többször végig huzódott a vihar, Magyar-Cséke községében is nagy pusztítást okozott és sok kárt tett. A községben egy ház teljesen rombadólt, több háznak, köztük a kocsmának a fedelét is leszakította az iszonyu orkán. A terményekben nagy veszteségeket okozott, a gyümölcsfákat összetépte s a termést leszórta. Az erdőben a yillám lecsapott egy fába, a melynek lombja alatt három ember huzódott meg. A szegény emberek elaléltek s csak pár óra mulva jöttek magukhoz. Egynek sincs semmi baja.

* **A napfogyatkozás.** A csillagászok tudományos expedíciókat szerveztek a vasárnapi napfogyatkozás megfigyelésére, de nemes buzgalmuk egészen kárba vesztet. A kritikus időben maliciózus felhők tornyosultak az égen s a lesbe álló tudósok elől eltakarták a napot. Ezt jelenti egy vodsői távirat s vigasztalásul csak annyit konstatál még, hogy a felhős égen itt-ott támadt tiszta helyek csak rövid megfigyeléseket tettek lehetővé.

* **A tejkartell ellen.** Budapesten Zaleski Jenő vasárnap értekezletet hívott egybe a Köztelekre, melyen elhatározták, hogy felhívást intéznek a b.-pesti és B.-pest vidéki tejtermelő gazdákhöz, hogy e hó 23-án délelőtt 10 órakor. Közteleken tartandó nagygyűlésre jelenjenek meg. Ez alkalommal ugyanis a tejkartell elensúlyozására pozitív javaslatokat fognak előterjeszteni.

* **Robbantószerkezetek hatósági vizsgálata.** A miniszter elrendelte, hogy a rendőrség vizsgálja meg az összes üzletekben divó óvintézkedéseket a robbanó anyagok kezelése körül. Egyuttal szigorúan megtiltotta a lőpor-féléknek a bolthelyiségben való tartását, hanem a padlásokon és pinczékben jelölt ki biztos helyet a robbanékony anyagok számára, melyeket ott is csak csekély mennyiségben szabad tartani.

* **Bánfalváról írja tudósítónk,** hogy 7-én hajnalban oly borzasztó jégvihar dühöngött ott és a környéken, milyenre alig emlékeznek a bánfalviak. Kisebb dió nagyságu jég esett s tönkre vert mindent, a mi tönkre verhető volt, a szőlőt különösen. Ezer a szerencse, hogy nem nagy térségen pusztított a jég. A róm. kath. templom s iskola ablakain hetvenegy táblát bezuzott.

* **A fekete halál.** Borzasztó hirt hoz a táviró Egyiptomból. Az ottani falvakban és a bedinin sátrakban óriási módon dühöng a kolera. A mult héten tizezren haltak el körülbelül a rettentő betegségben, már a mennyire az elpusztultak számát megközelíteni lehet; Bulukban Kairo mellett egy éjszaka kilencszázán haltak meg. A városokban a kolera pánik uralkodik, mi szintén valóságos betegségnek nevezhető, s legtöbbször oka a koleras megbetegedésnek. Magának a kolera-vésznek okát ez esetben is a mekkai zarándokolásnak lehet tulajdonítani. Érdekes megemlíteni, hogy a halálozási arány oly nagy, mint eddig kevés járványesetben mutatkozott: az ismeretes megbetegedések közül 90 százalék pusztul el. Hogy a fertőzés és tisztátalanság okozza különben a járvány borzasztó dühöngését, kitűnik abból, hogy a kedive környezetében, ki Montazahban nyári tartózkodási helyen tölti a nyári tartózkodási helyen tölti a nyár legnagyobb részét, egyetlenegy megbetegedés nem történt, míg s közeli falvakban a földmivelő népet szörnyen megtizedeli a vész.

* **Huszárszerelem.** E czim alatt pár nap előtt megjelent közleményünkre vonatkozólag értesülünk, hogy az esetről, a rendőrségnél Borbély Sándor tett jelentést, mert Reisz Mari, a feleségét, folyton bosszantotta reá nézve sérelmes jegyzésekkel. Borbély ezt tovább nem tűrte és ezért tett feljelentést Reisz Mari ellen, mivel semmi viszonya nem volt sőt vele semmi féle ismeretséget nem tartott. Ez a valástény-

állás, s az igazság érdekében, kötelességünknek tartjuk, multkori közleményünket, eszerint kijavítani.

* **Szent-Jobb község vásárja.** Szent-Jobb község képviselő testülete elhatározta, hogy évenként tartandó két állatvásár engedélyezését kéri a minisztertől. A kereskedelemügyi miniszter már visszaküldötte a kérvényt a megyéhez, s a kért vásárt nem engedélyezi, mert a Szent-Jobb körül fekvő községek állatvásárai kellőleg ellátják a vidék szükségletét. Kijelenti azonban a miniszter, hogy kirakó vásárra hajlandó engedélyt adni Szent-Jobb községnek, ha ez iránt a községek előjárásága kérelemmel fordulna hozzá s a 30 kilométer távolban körül fekvő vásártartó községek nem ellenzik.

* **A tiszti Casinó új helyisége.** Már többször említettük, hogy a kereskedelmi Csarnok palotája udvarán egy szárnyépület emelését tervezik, mely által a palota keleti szárnya kéllőleg kibővülne s megfelelné a katonai Casinó és a tiszti étkező részére szükséges helyiségeknek. A Csarnok elnöksége már teljesen megegyezett a tiszti Casinó vezetőségével s hosszabb időre bérelnek ki a szép helyiséget. Az épület elkészítését K n a p p Ferencz jőnevű nagyváradi építészre bízták, azonban véglegesen a holnap szerdán délutánra összehívott közgyűlés fog a Csarnok helyiségében határozni az építkezés felett.

* **Római lelet.** Szolgaegyházán özv. Aba Mihályné birtokán érdekes leletre bukkantak. A béresek amint szántottak, észre vették, hogy egy helyen ekéjük mindig megakad. Ezen akadályt el akarták távolítani, azonban ez nem ment oly könnyen, mert egy nagy fehér terméskőre akadtak. A kő mintegy négyzet ölnyi nagyságu és teteje faragott. Rajta 6 dombormű alak van. Négy római alak és 2 mithologiai szörny. Valószínű, hogy római sír, mert kis dombon van és úgy látszik, hogy e kő fedőlapul szolgál. E felfedezésről jelentést tettek s a hatóság betiltotta ennek folytatását, mert a szakértők kutatását gátolnák avval, ha megbolygatnák a sírt.

* **Honvédeink gyakorlatai.** A 4-ik honvédezed tartalékosai 11-én vonulnak be a gyakorlatokra. A nagygyakorlatra aug. 23-án mennek addig is Várad környékén lesznek apróbb ütközetek. A nagy hadosztály gyakorlat Tápio-Szőcsön, Budapest környékén lesz, a melyen részt vesznek az 1, 2, 3 és 4-ik számú honvédezedek. Honvédeink Szolnokig vonaton mennek s onnan kezdve pedig gyalog vonulnak a gyakorlat színterére.

* **Mezőőrök jutalmazása.** A földmivelésügyi miniszter jóváhagyta Békés vármegye közgyűlésének azon határozatát, mely szerint a mezőőrök az általuk feljelentett mezőrendőri kihágási esetekben kiszabott pénzbüntetésnek 25%-át kapják meg jutalom gyanán.

* **A sarkadi rendőrség e hó 1-én kitűnő fogást csinált.** Ugyanis Bojtos József nagy kamarási lakost 70 krg. súlyú kincstári raktárból származó dohány és szivarral fogata el, ki e készleten Sarkadon akart tudni. A vizsgálat eddig kiderítette, hogy Kaufmann Adolf pankotai dohánygyáros fuvarosát négy héttel ezelőtt amidőn Aradról a beszerzett kincstári dohány és szivarrakományával haza felé tartott, utközben Miha-Lakán tul meggyilkolták és rakományát kirabolták. A Sarkadon elfogott Bojtos József az egyik tettes valószínűleg és így a rendőrség ébersége elismerést érdemel. A megölt szerencsétlen fuvaros nős és családos ember volt.

* **Fugyi-Vásárhely vasuti állomás.** A Nagyvárad szomszédságában levő Fugyi-Vásárhely megállóhelyet a m. kir. államvasutak igazgatósága vasuti állomássá rendezette be s új állomás épületet és raktárhelyiséget Incze Lajos vállalkozó építtette s szeptember hónapban nyitják meg a forgalomnak.

* **Véres végrehajtás.** A »Szalontai Lakok« irják: A szalontai rom. kath. egyházi adóhátralékosokra végrehajtást tűzött ki. A végrehajtás foganatosításával megbízott városivég-

rehajtó Kékessy Elek mindenütt ellenszegülést tapasztalván kénytelen volt a csendőrséghez folyamodni egy járőrt kérvén, ki az akadályokat elhárítsa. Midőn a végrehajtó Riggel József bcdnár mester lakására ment, Riggel a kapu előtt állott s nem engedte a végrehajtásra megjelent közeget a kapun belépni. Többszöri felszólításra sem engedett s midőn a végrehajtót kísérő csendőr erőszakkal akarta őt a kapuból eltávolítani, Riggel a szobájába sietett s a lefoglalt tárgyak elé állva, megakadályozta azoknak elvitelét. Többszöri felszólítás dacára sem engedett sőt a járőr szuronyát megkapva, ki akarta azt csavarni a csendőr kezéből. Ezen megtámadásra a csendőr csak kötelességét teljesíté, midőn Riggelt lábán szurta. Az akaratos ember még erre sem engedett s ezen szavakkal: »No még egyszer!« ujra csendőr szuronyához kapott, a miért ismét kénytelen volt a járőr még egy szurony dőfést adni s csak ezután, mikor Riggelt erővel eltávolították lehetett a lefoglalt tárgyakat elszállítani. Riggel sebei nem veszélyesek, az orvosok állítása szerint egy-két hét alatt teljesen felgyógyul.

* **Követésreméltó példa.** A »Pécsi Figyelő« a Kossuth-frakció szolgálatában álló napilapot a Baranyamegyében megtartott néppárti gyűlések annyira kihozták a sodrából, hogy önmagáról megfélekedve, kritikán aluli módon aposztrofálta a hazafias mozgalmat és a katolikus papságot. Ez az indokolatlan eljárás arra bírta a pécsi egyházmegye papságát, hogy egyszerűen kitiltja a házából a hírlapi tisztességről megfélekedett lapot. Ajánljuk mindenkinek figyelmébe a pécsi papság eljárását; követésre méltó példa, annál is inkább, mivel eddig a papság ezeket költött oly lapokra, melyek folyton gunyolták a kereszténységet s szidalmazták a papságot.

* **A hitelszövetkezet haszna.** Peérett alig egy éve alakult meg a Károlyi-féle hitelszövetkezet s már is fényes eredményt mutat föl. Minap irták alá az igazgatóság tagjai egy adásvévesi szerződést, melynek értelmében megvették Szentmihályi Sándornak Peérett levő 60 holdas birtokát tizezer forintért. Igazán szép eredmény. Gratulálunk a vezetőknek!

* **Rendőri hírek. Megtámadt csősz.** L a c z k ó Lőrincz, bikácsi illetőségű nagyváradi lakos, tegnap megtámadta Kis Károly városi csősz, amiért az megszólitotta garázdálkodásáért. Laczkó, az ügyészség börtönében ül. — **Elveszett tárcza.** Glück Adolf berettyóújfalui lakos 40 frt. készpénzt s több fontos iratot tartalmazó tárczája elveszett. A tulajdonos kéri a megtalálót, hogy az iratokat terjeszse fel a rendőrséghez, a negyven forintot pedig jutalomként megtarthatja. — **Ellopott uszóruhák.** Az öreg Feldmann, régi uszodás, de még az ő állítása szerint, ritkán fordult elő lopás uszodájában. Tegnap azonban néhány női uszóruga eltűnt. A gyanu egy mosónőre irányul, ki ott settenkedett mindég a kabinok körül, dacára, hogy semmi dolga sem akadt. — **Örült toloncz.** Bajai Máriát, Kolozsvárról eltolonczolták. Utja Nagyváradon vezetett keresztül s a szomszéd állomásokon már gyanus tüneteket vettek észre rajta. A váradi állomáson oly nagy mértékben tört ki rajta az elmebaj, hogy rendőri beavatkozás vált szükségessé. A toloncz Kolozsvárról pinceszórnó volt s itt még mitsem tudtak elmebajáról. A megszakított kényszerutazás, a biharmegyei közokórházba vezetett. — **Lopás egy szekérről.** Kovács Flóra cigányleány. Az ősi vér pezseg benne, s nem élhet meg lopás nélkül. Tegnap, a piaczon egy szekérről lelopott egy új kabátot, s elszaladt vele. Szerencsétlenségére azonban észrevették és a rendőrséghez kísérték be, hol aztán örültséget szinlelt, s nyakra főre állította, hogy nem tudja, miként került hozzá a kabát. De nem tudta fufangjával tévutra vezetni a rendőri észet — kóterbe került. — **Ellopott karperecz.** Petrus József nagyváradi mérnök leánya a konyhában foglalatokodott. Karpereczét letette egy asztalra s mikor dolgát elvégezte, már sehoh sem volt. Még csak gyanusítani sem tudnak senkit az 50 frt értékű karperecz eltűntetésével, oly ügyes bűvészkéz játszott itt közre. — **Kényszerzubonyba bujtatott nő.** Grunzó Rózát, köhájigálás, ablakbetörés stb. kisebb piaci vétség miatt bekísérték. A kóterben, oly ékte-

len ordítózást, dörömbölést vitt véghez, hogy kényszerzubonyba kellett bujtatni. Ekkor aztán elcsendesült.

* **Rövid hírek. Elveszett községi pecsét.** Belényes-Örvényes község pecsétje elveszett s most közhírré teszük. A pecsét ruggyantából van s kék festékkel használták; körirata: »B.-Örvényes község pecsétje.« — **A textil iparosok kérelme.** A magyar textil gyárosok országos egyesülete kérvényt nyújtott be Biharvármegye alispáni hivatalához, a melyben kéri, hogy az alispán és a törvényhatóság pártolják és támogassák a külföldi ipar által elnyomott magyar textilipart s a törvényhatóság a szükséges textilipari cikkeket a magyar gyárakból szerezze be. — **Uj gimnázium.** A vallás és közoktatásügyi miniszterium a hivatalos lapban közhírré teszi, hogy Szegszárdon fokozatosan kifejlesztendő állami főgimnázium állittatik fel, melynek I. és II. osztálya az 1896—97. tanévvel megnyílik.

A sporttéri népnepély.

Nagy nyüzgés-forgás volt vasárnap délután a Rédey-kertben. Mezey Mihály és társai népnepélyt rendeztek, jogosabban a Rédey-kert »célzalai«-ra.

Sok mindent összehozott az érdemdu rendezőség. Volt lekváros kenyér-evés, póznamászás, diszfelvonulás, stb.

De érdemes részletezni is ezt az ünnepélyt, melyért Mezeyt az ünnepélyen énekelt közlés szerint egy újonnan rendszeresített miniszteri állásra az »ünnep rendezések miniszterévé« fogják kinevezni.

Tehát volt alvó fakir, tíz krajczár belépti díjjal, színelőadás 50 kr. belépti díjjal, Ós Nagyvárad muzeuma 10 kr. belépti díjjal, tánczestély külön egy frt belépti díjjal, s ha mindenütt külön nem fizetett a belépő, nem látott semmit, egyedüli előnye volt, hogy megkoppasztották. Ennek dacára azonban mindenki jól mulatott, — hogyne? Nem elég mulatság az, ha az ember láthatja a sporttér vezetőit, szivhatja az allegorikus menet által felvert port.

Az ünnepély a budapesti kiállításnak paródiája volt. Ugyan mit vétett az a szegény kiállítás a rendezőségnek, hogy olyan szinben akarta egyes részleteit a közönség elé tárni. Alvó cigányban ugyan mi passziója lehet gyönyörködni valakinek s a nagyváradi ereklje muzeum ugyan kinek hozott volna mosolyt az ajkaira? Pedig ez volt a czél s ezt akarta elérni a berendező is, nem éppen zseniális gondolataival.

Az ünnepély bevált, mindazonáltal, mert a sok boszankodásban kimerült publikum hozzá fogott elég korán az evéshez, meg az iváshoz, s hozott egy kis pénzt a »bérlek konyhájára.«

A hangulatot ellehet képzeln. Felesleges leírni azt is, hogy kinek tetszett és kinek nem ez a gyönyörű tündéri látványosság s azt azonban megemlíthetjük, hogy a jóízű közönség nem fogja elfelejteni egyhamar a fülsiketítő zsvajt, virágcsatát, meg aztán a lekváros kenyér-evést.

Mi nem irunk sokat ez ünnepélyről, s bocsánatot is kérünk érte a közönségtől, no meg a rendezőségétől, hiszen ez utóbbi dacára, hogy mi nem igen irtunk (hálátlanság) az ünnepélyről mégis, nem egy helyen, hatalmas reklamokkal tüntették ki a »Tiszántult«. Így például, a mi lapunk volt az egyedüli, kinek előfizetési felhívása, az Ósnagyvárad ereklje muzeumban diszlegett, a hirdetések közt (pedig nem fizettünk érte. Csak utólag ne kérjenek.) a mi lapunk akarta reklamirozni, egy színész ifjonez is, a következő remekül sikerült zöngeménnyel:

A kormány mai siker után,
Egy új állást kreál.
Minden multság feje,
És fő, legfőbb minisztere
Lesz Mezey Mihály,
Mert láthatják azt, tisztelt uraim,
Hogy nincs párja neki,
És Mezey Mihálytól,
Tanulhat a kis Tiszántul,
Bárhogy támad neki stb.

Látszik is, hogy tanultunk tőle — ezt ugyanis, hogy mit nem kell tenni.

E reklámért a rendezőségnek ez uton is köszönetünket nyilváníjuk. Legnagyobb köszönetnek véljük volna, ha részletesen irhatnánk ez ünnepélyről, de hát tudósítónk, ki bár temérdek pénzzel s tömött bugyellárisal ment ki az ünnepélyre, dacára, hogy

nem mulatott, nem tudta a számláját mégsem teljesen kifizetni, s kiadóhivatalunk, csak a késő éjjeli órákban vett erről tudomást és váltotta ki.
Most tehát a helyszűke miatt, hallgatásra vagyunk kárthatva.

SZINHÁZ.

Gyerekkasszony.

(Énekes színmű 3 felvonásban. Irta: ifl. Bokor József. Első előadása a váradai színpadon 1896. aug. 9.)

A nyilvánosság teljes kizárásával adta elő a színtársulat a népszínház karmesterének népszínművét s a közönség, mely a sporttéri színházhoz hasonlóan megölté, nem tudta, hogy a színpadon temetés ment végbe. S még a szokott funebrális kíséret sem volt jelen, a »Nagyvárad« esze (sz. e.) odakünn a jambót dirigálta szakavatottan, a »Szabadság« G.-je (geh) a nagyokkál évődött, — a darabot nem ökt buktatták meg, hanem veleszületett gyengesége. Énekes színművet írni, gondolta Bokor József, nem nehéz, s megcsinálta régi hagyomány szerint a »Gyerekkasszony«-t; melynek címe is már saját szerű gondolatokat kelt fel az olvasóban, s nézőben, ki nem gyerekkasszonyok, de felnőttség érzelmekkel bíró emberek lelkét szereti analizálva látni a színpadon, s hozzá a magyar középosztályt a maga valóságában.

Ez pedig úgy nincs a darabban, mint mese, cselekmény s több ily csekélyesség.

A zenéje egyszerű, de izléstelen. Variációja különféle »szerzemények«-nek.

A szereplők igyekeztek eleget tenni kötelességüknek, s ennél is maradtak. A ldor Juliska énekelt és játszott tehetsége szerint. De mindenik érezte, hogy erőparálás volna sikert kivívni a darab számára, mert nincs hozzá közönség s nincs hozzá alkalom. Talán ha még egyszer megismétlik a darab előadását, lehetne felfedezni benne valamit, amiért érdemes a »Gyerekkasszony« megható történetét előadni.

sz. d.

A fekete orvos.

— augusztus 11. —

Mindnyájan halálfélelemmel várják a forradalom hiénáit a Rayverie kastélyban; menekülést keresnek, némelyek egymás keblére borulnak s várják hősiessé a halált, sőt Turchányi Olga mosolygása csodálatos bátorság! De a nép nem törbe, nem jön. György Ilona kikiált a színpad közlő:

— Jöjjenek gyorsan az Istenér!

Ez a kedélyes intermezzo jellemzi az előadást. Csetlés-botlás közt folyik végig; — a szolga zárt ajtón keresztül látja urának felindult arcát. Ime, a Röntgen sugarak haszna.

De bocsánat, a darab a francia forradalom idején játszik, — s irányszínmű. Küzd a négek felszabadításáért s eseteli azon időszakot, midőn az ellentét oly éles volt a felszabadított négek s a főurak között. Hát bizony ma is furcsa dolognak tartja a világ, ha ismétlődik de la Rayevie Pauline esete, de azért tul vagyunk már a darab tendenciáján. Más eszmék foglaltak tért s kár volt bolygatni a lomtárban ezt a darabot, melyet csak E. Kovács Gyula átgondolt s megrázó alakítása mentett meg, kit György Ilona igyekezett követni.

A többiek, köztük Turchányi Olga, megérdemelt, mérsékelt érdeklődést keltettek színpadon való jelenlétükkel.

sz. d.

Amon Margit vendégszereplése. A hét legérdekesebb színi újdonsága kétségkívül Amon Margit k. a. vendégszereplése lesz. A k. a. három darabban fog fellépni, és mi szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak, midőn azok címét eleve közölük. Először f. hó 13-án a »Bánymesterben«, Nelly szerepét játsza. Másodszor 16-án lép fel: »Éjjel az erdőn«, s harmadszor sz.-István napján a »Nebántsvirág«-ban fogja a címszerepét játszani. Fogadja Nvárad közönsége, mint városunk szülöttjét, azzal a szeretettel és lelkesedéssel, mint a minővel ő közénk jött.

Hírek a színpadról. Ma a Három testőr Herczegh Ferencz jeles vigjátéka kerül

színpadra. A két női szerep Cserny Berta, és György Ilona, Rátky lapszerkesztőt, Pollacsek Vendreit, Flórist Janovicst, Hortovayt Szatmári, Kosinecky lovagot Rózsahegyit, Csernay hírlapírót Klenovicst, Rigót Váradit, Latorkát Leővey játszák.

Holnap lesz A királyné dragonyosa operette bemutatója, a címszerepét Forray Ferike játsza; jó szerepük van még a darabban: Lányi Editnek, Váradinénak, Kassainak, Vendreinek, Rózsahegyinek, Várad Miklósnak. Ez újdonság iránt nagy érdeklődés mutatkozik, s bizonyára meg fogja nyerni közönségünk tetszését.

Csütörtökön, Amon Margit, városunk szülöttje lép fel a Bánymester Nelly szerepében, a címszerepét ez alkalommal Kassay Károly játsza.

Heti műsor.

Keddén: *Három testőr.* (Vidor Dezső vendég föllépte.)

Szerdán: *Királyné dragonyosa.* I-ször.

Csütörtökön: *Bánymester.* (Amon Margit vendég föllépte.)

Pénteken: *Szókimondó asszonyosság.*

Szombaton: *Goldstein Számi.*

Vasárnap este: *Éjjel az erdőn.*

Igazságszolgáltatás.

Tolvaj péksegéd. Weisz Antal péksegéd, Zöldfa-utca sarkán árulgatott. Barta Imréné egy zsemlét vett s mikor árát ki akarta fizetni, szemet szűrt Weisznak a nyolcz frt. értékű korona. Furfangosan elhitette az asszonnyal, hogy egy huszonöt krajczáros is van közte. Elkezdte keresni és addig kereste, míg három forintot ellopott, daczára az asszony úgy vigyázott, hogy »a szeme is majd kifutott.« Persze mikor a pénzt megolvasta, egyenesen rendőrért szaladt és elfogatta a tolvaj péksegédet, ki hogy be ne kiserjék, az asszony pénzét visszaadta, a rendőrt pedig egy koronával meg akarta vesztegetni. Ez ügyvel tegnap foglalkozott a kir. törvényszék és Weisz Antalt lopás, továbbá megvesztegetésért hat havi fogházat s öt frt pénzbüntetésre ítélte.

Leharapta az ujját. Sipos István, unokaöcsésével együtt mulatott Nagy Istvánnal. Nagy összetűzött Sipos unokaöcsésével, kinek segítségére jött aztán a nagybátyja és leharapta Nagy Istvánné ujját. A törvényszék súlyos testi sértés és magánlak sértés vétségéért 6 havi és 14 napi börtönrre, továbbá 5 frt pénzbüntetésre ítélte.

A szökött leány.

— Elbeszélés. —

Irta: **Kincs István.**

Szóltan mentek az asszony lakosztályába s odaérve a nő vette föl a szót.

— Béla, — mondá fájó hangon — Emilia tud mindent s engem bűnösnek tart.

— Ezt gyanítottam, szegény Zsófi, — szólt a fiatal ember elgondolkodva.

— Életemet adnám Emiliáért, nem hogy segédkezet nyujtsak boldogsága megrottására — folytatá az asszony. — Bűnöm, hogy nem vallottam be mindjárt, miszerint László érdemtelen a kezére. Azt hittem, ha elveszi, a mint ígérte, boldoggá is teszi s akkor majd leohad vétkes szenvedélye. Meg voltam róla győződve, hogy az az anyagi lélek le fogja magához bilincselni, szárnyát fogja szegni vágyainak; övé, egyedül övé lesz szive és szerelme. Mentve lettem volna én is, boldog ő is. De nem így történt. Az ég a tudója, ki árulta el a boldogtalan titkot. Emilia tudja, hogy László szive másért ég s hogy ez a más én vagyok. Köztem és a leány között megmérhetlen ür távong, melyet

át nem fog hidalhatni többé senki. Hiába bizonyítom neki ártatlanságomat, nem hiszi, nem hisheti. Szegény abban csalatkozott, kibea legjobban hitt, hogy hihetne tehát nekem, kiről azt gondolja, hogy bennem már is csalatkozott. S kettőnk közül még én vagyok a szerencsétlenebb. Ő lemond, de nekem küzdenem kell. S én félek, gyenge leszek e küzdelemben. Védelmezz, bátyám, segíts!

Béla karját nyujtotta hugának s a részvét hangján mondá:

— Ne félj Zsófi, van neked, a ki védelmez, kinek segélye többet ér neked az enyémenél, annál keressünk oltalmat,

— S ki az?

— Emilia — volt a nyugodt válasz.

— Hogy érted ezt? — kérde Gyirótné a meglepetés hangján?

— A feleletet meghozza talán a közel jövő, — mondá a fiatal ember a bizalom hangján — nyugodjál csak most, szükséged van pihenésre. Isten veled!

S ezzel anélkül, hogy válaszra várt volna, távozott s csendesen vont a maga után az ajtót.

A szabadba tért. Feje teli volt gondolatokkal. Sokat hallott: rendezni akarta, mi benne forrott.

Csipős szellő érintette arcát. Hideg kezzel végigsimított homlokán. Olyan jól esett neki, mint a lázbeteg gyermeknek anyjának érintése. A földön tarolt levelek, az égen futó fellegek. Egyszóval őszi hangulat.

Béla mit sem vett észre az enyészet költészetéből, fejében kérdés kérdésre tolt. Ezekre kellett megoldást keresnie.

Nos tehát Emilia csalatkozott. Csalatkozott abban az emberben, ki szívének bálványá volt. Szegény leány, mily korán megismerte az életet! De hiszen jobb volt így, mintha később érte volna a kiábrándulás. Most a lemondásban még kereshet vigaszt, de mint elhagyott asszony örökre boldogtalan.

És szegény leány mégse keres, nem kereshet vigaszt. Nincs a ki megértse. Atyjának nem panaszolhatja el szíve fájalmát, mert ha Zsófi csakugyan vétkes, mint gondolja, akkor atyja boldogságát rabolja meg. Anyjához, barátnéjához nem közeledhetik, hiszen csak pusztá megjelenése is tört ver a szívébe. S hozzá Gyirótné még mindig a házasságról beszél. László még mindig jár a házhoz. És Emiliának ehhez a szívzakasztó játékhoz nem lehet szava.

Szegény leány!

A fiatal ember ezeknél a gondolatoknál egészen elkomorodott.

Szegény Emilia!

De nem! hát ebből az utvesztőből nem volna kijárás? Hiszen Zsófi ártatlan! Szegény asszony fél attól az embertől. Menekül előle és támaszt keres. Nem találhatná meg e két nemes szív egymásban azt a támaszt, azt a vigasztalást, melyet a világon senki se nyujthat nekik?

Megtalálják, meg kell találniok. Csak megismerjék egymást, csak közeledjenek egymáshoz. A sujtott lelkek olyanok, mint két fűzfa: ha elváltan állanak, viráguk soha meg nem termékenyül, de ha a természet egymás mellett fakasztotta mindkettőt, akkor betöltik rendelkezésüket. Zsófi és Emilia is csak úgy találhatnak vigasztalást, ha kézbe-kéz, a szeretet kötelékével összefűzve néznek farkasszemet a jövővel.

S hogy ezt a két egymásra méltó teremtet azzal a köteléssel újból összefűzze, arra őt választotta ki a gondviselés.

A fiatal ember keble önrzettől dagadott e pillanatban. Igen, — mormolá magában — ezt megfogja kísérelni — és hite azt sugta neki, sikerülni fog.

Visszafelé irányzá lépteit.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Királyasszony Bécsben.

Bécs, augusztus 10. (Saj. tudósítók táv.) Királyné ő Felsege a czári pár látogatása alkalmából megszakitja nyaralását és idejő, hogy résztvegyen az orosz uralkodó pár fogadásán.

A külügyminiszter utazása.

Bécs, augusztus 10. (Saj. tudósítónk táv.) Gróf Goluchovsky Agenor, közös külügyminiszter, ki csütörtök óta nejével együtt Ischlben tartózkodott és naponként 5 Felsőháznak referált, ma reggel ide visszaérkezett és ismét elfoglalta Schönbrumban a számára átengedett lakást.

Bölesőt a czárnénak.

Páris, augusztus 10. (Saját tud. távirata.) A Figaró annak hírére, hogy a czárné örvendtes családi eseménynek néz eléje, gyűjtést indított egy ezüst bölesőre, melyet a francziánok a czárnénak följánlanának.

A pécsi robbanás újabb áldozata.

Pécs, augusztus 10. (Saját tud. táv.) A multkori robbanás hatodik nehéz sebesültje, Schweiffer Zsuzsána, aki koponyatörést szenvedett, ma hosszú kintlódás után meghalt.

Lóversenyek.

Budapest, augusztus 10. (Saját tud. táv.) A lóversenyek első napján a kétévesek omnium 6000 koronás díját br. Springer Gusztáv Scarcity-je nyerte el.

Bikaviadal gyujtogatással.

Marseille, augusztus 10. (Saját tud. táv.) A tegnap tartott bikaviadalnál a közönség, közte sok nő, a bika halálát követelte, és midőn kívánságát nem teljesítették, meggyújtották az arénát, mely teljesen leégett.

Szenzációs öngyilkosság.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) Csáky-Pallavicini Ártur ögróf, huszárhadnagy, mult éjjel a Ferencz-József kaszárnában agyonlötte magát. Asztalán egy orfeum hölgy arczképét találták.

A keleti forrongás.

Athén, augusztus 10. (Saj. tudósítónk táv.) Kréta szigetén a mohamedánok újabb mérszárlásokat követtek el keresztényeken, kik jó részt hátrahagyva házaikat a hegyekbe rejtőztek el. — Macedoniában naponként előfordulnak az összeütközések a felkelők s török katonaság között; az előbbieket csapatai folyton szaporodnak önkéntesek oda-özlésével.

A kiállítás zsürije.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) A kiállítási csoportzsüri alakuló ülésén ma vették kezdetüket Wekerle Sándor elnöklete alatt. Megalakult a XI. és XII. csoport.

Horvátok a kiállításon.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) Ma délben mintegy 400 főnyi horvát kiránduló érkezett Varasdról a kiállítás megtekintésére. A horvátokat Schmidt igazgató üdvözölte, amit azok lelkes éljenzéssel viszonzottak.

KÖZGAZDASÁG.

Katonai lóvásár.

A csász. és kir. közös hadügyminiszterium hozzájárulásával ezennel közhírré tételik, miszerint a hadsereg lószükségletének fedezése végett a vármegye területén Nagy-Szalontán, f. évi szeptember 23-án; Nagy-Váradon, f. évi szeptember 25-én; Ér-Mihályfalván, f. évi szeptember 2-án; Székelyhidon, f. évi október hó 2-án; Komádiban, folyó évi október hó 7-én katonai lóvásár fog tartatni. Ezen vásárlásra

egy kiküldött katonai bizottság fog megjelenni, mely az elővezetett lovak közül meg fogja vásárolni mindazokat, melyek katonai czélokra alkalmasnak és árra nézve megfelelőeknek fognak találtatni. Miután a főczél az, hogy a hadsereg részére minden közvetítés nélküli egyenesen a tenyésztőktől vétessenek meg a lovak, annál fogva figyelmeztetnek a tenyésztőket, hogy teljes bizalommal vezessék elő katonai czélokra alkalmas eladó lovaikat és tulzolt árakat kaphatnak ezen közvetlen eladás által, mint az esetben lovaikat közvetítők útján juttatják a hadsereghez. Alkalmos minden szilárd testalkatu, jó mozgást és kitartást ígérő, tulzagos használat által még meg nem rongált s a katonai használatot gátló hibával nem bíró 4- egész 7 éves legalább 158 centiméter magas ló. A 7 évet már meghaladt lovak semmi esetre sem vétetnek meg, valamint a 158 centiméteren (vagy 15 markon) alóli lovak közül csupán kivételképen vétetnek meg egyes olyan példányok, melyek kiváló jó testalkatuk és kitűnő vérrrel bírnak. A megvett lovak azonnal a helyszínén átvétetnek és készpénzben kifizetnek. Az elővezetés helye, a város, illetőleg községhezán tuható meg.

A világ aranyprodukeciója és az arany-pénz készlet. A göttingai nagyhirű professor, Lexis, közzétette kutatásának tárgyát képező elaboratumát, a világforgalomban levő aranyról. Kimutatta, hogy az utóbb lefolyt tíz évben az aranyprodukeció mennyivel növekedett s mennyivel szaporodott az aranyprodukecióval az arany pénz készlet is az egész világon. Ebben az utóbbi tételben Ausztria és Magyarország aránylag még igen kis hányadda particzipális ez az egyetlen tény igazolja tehát azt is, hogy monarchiánk még nagyon is rá van utalva az aranyimportra, amely import, amint ez az áruforgalmi statisztikából kitűnik, többnyire örvendtesen növekedik is. Ausztria és Magyarországon az arany pénz készlet megüti a 687.000.000 koronát (márkát) és így kevesebb a mi arany-pénzünk értéke, mint Franciaországé körülbelül 3.813.000.000 koronával és Németország arany pénzéhez képest 2.933.000.000 koronával. Az arany pénz a főbb államokra különben a következőleg oszlott meg 1895. év végén:

Franciaország	4.500.000.000	korona
Németország	3.620.000.000	"
Anglia	3.375.000.000	"
Amerikai Egy.-Államok	3.125.000.000	"
Oroszország	2.500.000.000	"
Ausztria és Magyarország	687.000.000	"
Más államok	2.187.000.000	"

Összesen 19.994.000.000 korona

Az aranyprodukeció 1885. év óta 1895. év végéig kitett 1.814.700 kilogrammot. Érdekes, hogy 1885-ben még csak 149.200 kilogramm aranyat állítottak elő az összes aranybányákban és 1894-ben már az aranytermelés 258.400 kilogrammra rugott.

Terménytőzsde.

Budapest, auguszt. 10.

B u z a tavaszra, bácskai	6.28
» tavaszra, északi	6.29
» szeptember-októberre, bácskai	6.68
» szept.-okt.-re északi	6.70
R o z s tavaszra bácskai	3.53
» tavaszra, északi	3.55
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
» aug.-szept.re, északi	10.65

Bécs, auguszt. 10.

B u z a tiszai	7.05—7.40
» bányási	6.90—7.25
» bácskai	6.85—7.25
» szokványáru őszre	6.60—6.62
B u z a szokványáru tavaszra	6.93—6.95
R o z s tiszavidéki	6.05—6.10
» szokványáru tavaszra	5.60—5.62
» szokványáru tavaszra	5.90—5.95
T e n g e r i magyar	4.05—4.12
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.75

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. auguszt. 10.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	122.40
Magyar koronajáradék	— — — —	97.25
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	— — — —	124.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	122.—

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — —	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	97.—
Magyar nyereségi sorsjegy-kölcson	— — — —	133.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	— — — —	139.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	101.50
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.50
Osztrák járadék aranyban	— — — —	123.25
Osztrák korona járadék	— — — —	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — —	145.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — —	975.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	387.25
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — —	359.80
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	357.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	950.—
Német birodalmi márka	— — — —	58.65
London vista	— — — —	119.70
Páris vista	— — — —	47.55
20 márkás arany	— — — —	11.72

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

VIDOR DEZSŐNEK,

a debreczeni színház tagjának vendégfőllépte.

Kedden, 1896. augusztus 11-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A HÁROM TESTŐR.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán, 1896. augusztus hó 12-én

I t t e l ő s z ö r ;

A KIRÁLYNÉ DRAGONYOSA.

Operette 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

1193—896.

Felhívás.

Nagyvárad város közönsége az ujjvárosi községi elemi fi- és leányiskolák elhelyezése czéljából háztelket óhajt vásárolni.

Felhivatnak tehát mindazon ház- és telektulajdonosok, akik Nagyvárad-Ujjváros részben Magyar-utcza, Teleky-utcza és Nagy-Körös-utczán vagy az ezen utcák között fekvő utcákban alkalmas telekkel bírnak s háztelkeiket eladni kívánják, miszerint 50 kros bélyeggel ellátott s telekkönyvi betétkivonattal felszerelt ajánlataikat, Nagyvárad város tanácsához czimzetten folyó évi augusztus hó 31-én délután 5 óráig Bordé Ferencz tanácsnokhoz (adóhivatal 7-ik számú szoba) adják be.

A benyújtott ajánlatban világosan kiteendő, hogy a tulajdonos a háztelket mily vételár mellett kész eladni? hogy a tett ajánlatot ajánlattevő magára nézve mindaddig kötelezőnek kijelenti, míg a fölött Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága jogérvényesen határozatot hoz; továbbá az ajánlatban szükséges annak kötelező kijelentése, hogy az esetben, ha Nagyvárad város törvényhatósága a telket az ajánlatban kitett feltételek mellett megvásárolja, eladó kötelezi magát, miszerint az adásvételi szerződést a felszólítástól számított 15 nap alatt aláírja.

Az ajánlatot a ház telekkönyvileg bejegyzett tulajdonosa sajátkezűleg kell, hogy aláírja s aláírását két tanu aláírásával igazolja.

Nagyváradon, 1896. évi augusztus hó 5-én.

A polgármester helyett:

Rácz Mihály,

főjegyző.